

นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต

Received: November 18, 2024, Revised: May 17, 2025, Accepted: June 05, 2025

มูฮำหมัด อัสซอมาดี¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต

วิธีการศึกษา ใช้การวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ แบ่งเป็น 3 ระยะ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 111 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบประเมิน 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณ 1) ความถี่ 2) ค่าเฉลี่ย 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4) ความต้องการจำเป็น 5) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า นวัตกรรมการบริหารวิชาการ คือ นวัตกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย คือ (1) นวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านการเรียนรู้ ด้านความคิด และด้านการปรับตัว (2) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านความคิด ด้านการปรับตัว และด้านการเรียนรู้ (3) นวัตกรรมการวัดและประเมินผลเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านความคิด และด้านการเรียนรู้

การนำผลวิจัยไปใช้ หน่วยงานในระดับนโยบายในพื้นที่หรือผู้บริหารการศึกษาในระดับเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยเฉพาะคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตที่เน้นการเสริมสร้างผู้เรียนด้านความคิด ให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านการเรียนรู้ ให้สามารถรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ การบริหารวิชาการ, เยาวชนมุสลิม, โลกอนาคต, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

¹ ดร.อาจารย์พิเศษหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

อีเมล assomadec.m@gmail.com

Academic Management Innovation of Islamic Private Schools Based on the Concept of Muslim Youth Characteristics for Future Global Society

Muhammad Assomadee¹

Abstract

Objectives: This research aims to develop innovations in academic administration of private Islamic schools according to the concept of characteristics of Muslim youth for a future world society.

Methodology: it used a multi-phase mixed methods research, divided into 3 phases. The sample group were: Private Islamic schools in the three southern border provinces, a total of 111 schools. The tools used in the research were 1) assessment forms, 2) questionnaires, and 3) interviews. Data were analyzed by calculating 1) frequency, 2) mean, and 3) standard deviation. 4. necessity confirmatory factor analysis and 5) content analysis.

Research Findings: The results of the research found that academic administration innovation is to enhance the characteristics of Muslim youth for the future global society. It consists of 3 sub-innovations: (1) Innovation in developing a curriculum to enhance the characteristics of Muslim youth for a future global society in learning, thinking, and adapting. 2) Innovation in teaching and learning to enhance the characteristics of Muslim youth for a future global society in thinking, adapting, and learning. (3) Innovation in measurement and evaluation to enhance the characteristics of Muslim youth for a future global society in thinking and learning.

Contributions: Policy-level agencies in the area or educational administrators in the network of private Islamic schools should give importance to applying research results to school administration policy determination in order to develop learners with Muslim youth characteristics for the future global society.

Keywords: Academic Management, Muslim Youth, Future Global Society, Islamic Private Schools.

¹ Ph.D of the Education for the Degree of Master of Education Administration, Fatoni University

Email: assomadee.m@gmail.com

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในทุกมิติของการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นผลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในโลกของการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม (Disruptive Change) สถานการณ์เปลี่ยนแปลงนี้ทำให้นักอนาคตวิทยาและนักพฤติกรรมศาสตร์ชาวอเมริกันชื่อว่า Jamais Cascio จึงได้นิยามโลกยุคใหม่นี้ด้วย Framework ใหม่ที่เรียกว่า BANI คือ B – Brittle ความเปราะบาง A – Anxious ความวิตกกังวล N – Nonlinear ความไม่เป็นเส้นตรง และ I – Incomprehensible โดยความไม่สมเหตุสมผล ความเปลี่ยนแปลงนี้สร้างความท้าทายให้กับครอบครัว สังคมและภาคการศึกษาในการเตรียมความพร้อมบุคคลเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (Crittenden & Peterson, 2019) ศตวรรษใหม่นี้ยังเป็นยุคที่จำเป็นต้องอาศัยทักษะที่มีความซับซ้อนในการทำงาน การเรียนรู้ และใช้ชีวิต ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่ให้ความสำคัญกับการท่องจำและทำความเข้าใจกับหลักการต่าง ๆ การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนไป เพราะการศึกษาเป็นเรื่องการเตรียมคนเพื่ออนาคต (Sari, 2020) ดังนั้นแนวทางการปรับเปลี่ยนการศึกษาสามารถเริ่มจากการค้นหาคุณลักษณะและสมรรถนะสำหรับผู้เรียนที่คาดหวังในโลกแห่งอนาคต แล้วนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและสมรรถนะที่กำหนด บนฐานความต้องการของสังคม ตลาดแรงงาน และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในอนาคต (Eryandi & Nuryanto, 2020)

การศึกษาในโลกแห่งอนาคต เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ หรือสมรรถนะยุคใหม่ตามความต้องการของสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Jerald, 2009) โดยการศึกษาในโลกแห่งอนาคตให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะมากกว่าความรู้ แต่ที่สำคัญกว่าคือกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดขั้นสูง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำเอาความรู้ที่มีอยู่และเข้าถึงได้ง่ายด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลไปต่อยอดหรือสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์และแก้ปัญหาของสังคมได้ (Foray & Lundwall, 1998; Voogt & Roblin, 2010) ประกอบกับแนวคิดการศึกษาดังกล่าวได้ทำให้ระบบและสถาบันการศึกษาทั่วโลกจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทั้งแนวคิดและการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (Carneiro & Draxler, 2008) ในส่วนของเยาวชนมุสลิมเองก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต เนื่องจากในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า เยาวชนซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ซึ่งบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และไม่ถูกต้องตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม

ประเทศไทยเองได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี เพื่อเป็นเป้าหมายในโลกแห่งอนาคต ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และการปฏิรูปประเทศ โดยประเทศไทยนั้นอยู่ในระหว่างดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่การศึกษาที่มุ่งเน้นสมรรถนะโดยมีการกำหนดคุณลักษณะและสมรรถนะของผู้เรียนไว้เป็นเป้าหมายการจัดการศึกษา ทั้งหลักสูตรสามัญแกนกลางและหลักสูตรอิสลามศึกษา

แต่ยังไม่สามารถนำมาเป็นกรอบเพื่อสร้างการจัดการศึกษาแบบใหม่ได้ตามเป้าหมายที่คาดหวัง (Ministry of Education, 2020) ซึ่งพื้นที่ที่มีผลการประเมินต่ำทุกปี คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่มีการจัดการศึกษาที่มีอัตลักษณ์เฉพาะเพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม (Laeheem et al., 2019) ถึงแม้ภาครัฐจะมีนโยบายการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องแต่ยังขาดทิศทางการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการที่แท้จริงของชุมชน จึงส่งผลให้การพัฒนาไม่ประสบความสำเร็จ

การกำหนดกรอบคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต เป็นการกำหนดทิศทางการศึกษาใหม่ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรทางการศึกษาและสังคมในการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับเป้าหมายใหม่ของการศึกษา (Eryandi & Nuryanto, 2020) (Griffin et al., 2012) นอกจากนี้ การกำหนดคุณลักษณะและสมรรถนะใหม่ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาของแต่ละประเทศ และถูกนำมาใช้เป็นกลไกในการสร้างสรรค์แนวคิดชาติในอุดมคติใหม่ และใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองของชาติ (Fua et al., 2018)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นการศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน โดยเป้าหมายหลักคือการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทย ตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ซึ่งที่ผ่านมาแม้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวนมาก แต่ก็ยังขาดการศึกษาที่มุ่งเน้นการบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต โดยงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เน้นการศึกษาด้านปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเป็นหลัก (Alikaha, 2010; Baka & Narongraksakhet, 2009; Kuakul & Wa-useang, 2017; Thothing & Yisunsong, 2016) การศึกษานี้จึงเป็นการเติมช่องว่างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ตรงกับบริบทการจัดการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้มีแนวทางในการปรับเปลี่ยนการบริหารวิชาการได้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต ซึ่งผลการวิจัยจะสร้างความตระหนักต่อสถานศึกษาและสังคมต่อการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางของการพัฒนาการจัดการศึกษาของพื้นที่และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการออกแบบการบริหารวิชาการเพื่อสร้างความพร้อมให้กับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ
2. แนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต
3. แนวคิดการพัฒนานวัตกรรม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

(ที่มา: Author)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed Methods) ซึ่งเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดงานวิจัย จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต (กระบวนการคิดเชิงออกแบบขั้นการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย Empathize) โดยผู้ให้ข้อมูล คือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต จำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยในขั้นตอนนี้ และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การสรุปเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต (กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ขั้นการระบุความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย Define) จากการศึกษาในระยะที่ 1 จึงนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามในระยะที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 คือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 111 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการหาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNImodifies) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC) การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (ขั้นการระดมความคิด Ideate การจัดทำต้นแบบนวัตกรรม Prototype และการทดสอบ Test) และเมื่อได้ข้อมูลในระยะที่ 2 จึงนำมาพัฒนาเป็น ร่างนวัตกรรมในระยะที่ 3 โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 การยก (ร่าง) นวัตกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ฉบับที่ 1 โดยการนำข้อมูลค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในจากแบบสอบถามในระยะที่ 2 ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในระยะที่ 1 และประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ เพื่อเชื่อมโยงหาจุดที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ นำมาร่างนวัตกรรม

3.2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) นวัตกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ฉบับที่ 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งใช้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 15 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนวัตกรรมและการบริหารวิชาการ จำนวน 5 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 5 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณลักษณะของเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต จำนวน 5 ท่าน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมฯ

3.3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างนวัตกรรมฯ ฉบับที่ 2 โดยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินนวัตกรรมผ่านการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของนวัตกรรม

3.4 การปรับปรุงพัฒนา (ร่าง) นวัตกรรมฉบับที่ 2 เป็นนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต จากการศึกษากรอบแนวคิดงานวิจัย จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ในขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 2 และการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ในขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 3 โดยสามารถนำเสนอรายละเอียดของนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ได้ดังนี้

นวัตกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต สามารถสรุปได้ ดังนี้

ชื่อนวัตกรรม นวัตกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต (An Innovation in academic administration to enhance the Muslim youth characteristics for future global society)

ลักษณะของนวัตกรรม นวัตกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตเป็นนวัตกรรมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล นับว่าเป็นแนวทางใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ซึ่งการพัฒนานวัตกรรมได้มาจากการศึกษาศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ การวิเคราะห์องค์ประกอบกรอบแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต การศึกษาแนวคิด

ทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การทำการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหาร วิชาการสู่การพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต จากการตอบแบบสอบถาม และจาก การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานหลักสูตร ครูผู้สอน เป็นผู้ให้ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้เชิง ปริมาณ และจากการวิเคราะห์เชิงอุปนัยมาทำความเข้าใจกับปัญหา (Empathize) วิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเพื่อ กำหนดปัญหา (Define) หลังจากนั้นกำหนดการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี และนำข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์มาศึกษาออกแบบร่างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดคุณลักษณะ เยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตด้วยแนวคิดเชิงออกแบบ ซึ่งเป็นขั้นตอนของการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) จากนั้นนำนวัตกรรมต้นแบบที่ออกแบบได้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเพื่อหาความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้นำมาปรับปรุง และการสนทนากลุ่มจากผู้แทนกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทดสอบความสมบูรณ์ของ นวัตกรรม (Test) และพัฒนาเป็นนวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อเสริม สร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตฉบับสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม 1) เพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตาม แนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต 2) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับ สังคมโลกอนาคตให้แก่ผู้เรียน

ผลลัพธ์ของนวัตกรรม ผู้เรียนมีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ผู้บริหารและครู ได้รับการพัฒนาศักยภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการวัด ประเมินผลในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตของผู้เรียน โรงเรียนมีแนวทางใน การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต และได้รับ ความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต นำมาสู่การยอมรับและสร้างความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย หน่วยงานระดับนโยบาย สามารถนำแนวคิด หลักการ และกระบวนการบริหารวิชาการของการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตไปประยุกต์ใช้ หรือเป็นแนวทาง ให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ

องค์ประกอบของนวัตกรรม ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย ได้แก่ 1) นวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านการเรียนรู้ ด้านความคิด และด้านการ ปรับตัว (Curriculum to enhance the Muslim youth characteristics for future global society in learning, thinking, and adapting) 2) นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ เยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านความคิด ด้านการปรับตัว และด้านการเรียนรู้ (Learning Management Muslim youth characteristics for future global society in thinking, adapting, and learning) 3) นวัตกรรมการวัดและประเมินผลเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลก อนาคต ด้านความคิด และด้านการเรียนรู้ (Measurement and evaluation Muslim youth characteristics for future global society in thinking and learning)

ภาพที่ 2 แผนภาพนวัตกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้าง

คุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต (ที่มา: Assomadee, 2024)

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการสู่การพัฒนารอบความคิดผู้ประกอบการของนักเรียนมัธยมศึกษา คือ นวัตกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต (An Innovation in academic administration to enhance the Muslim youth characteristics for future global society) ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย ซึ่งมีประเด็นการอภิปรายที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านการเรียนรู้ ด้านความคิด และด้านการปรับตัว

นวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต เป็นนวัตกรรมย่อยของนวัตกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลก

อนาคต โดยการพัฒนาหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตของผู้เรียน โดยใช้การบูรณาการหลักสูตรกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม กำหนดตัวชี้วัดที่สามารถวัดได้และมีเกณฑ์ที่ชัดเจน ผ่านแบบประเมินที่หลากหลายและประเมินผ่านการปฏิบัติจริง มีการกำหนดเป้าหมายในแต่ละช่วงชั้นให้ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและอัตลักษณ์ประเพณีบริบทของพื้นที่ รวมถึงคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยเน้นการเสริมสร้างผู้เรียน ด้านการเรียนรู้ ใรู้เท่าทันและมีความฉลาดรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านความคิด ให้สามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านการปรับตัว ให้มีความสามารถในการจัดการวิกฤตและการแก้ปัญหา และมีความฉับไวในการปรับตัว

สอดคล้องกับ (Wachama et al., 2021) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนอิสลามศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้ จากการศึกษาพบว่าสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในปัจจุบันพบว่ามี 5 ประเด็นหลัก คือ 1) เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบัน 2) หลักสูตรเน้นสาระเนื้อหามากกว่ากระบวนการเรียนรู้ 3) สาระเนื้อหาไม่ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายการศึกษาอิสลาม 4) สาระเนื้อหาขาดการบูรณาการระหว่างกันหรือการบูรณาการกับสาระอื่น ๆ และ 5) หลักสูตรขาดการเชื่อมโยงกับสถานการณ์และความจำเป็นของบริบทพื้นที่ภาคใต้และสังคมไทย และแนวทางการแก้ปัญหาหลักสูตรที่สำคัญมี 2 แนวทางหลัก คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดสมรรถนะเป็นฐาน และ 2) จัดสาระการเรียนรู้ตามแนวคิดจากสถานการณ์เป็นฐาน (Scenario-based learning)

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านความคิด ด้านการปรับตัว และด้านความรู้

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตเป็นนวัตกรรมย่อยของนวัตกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยการพัฒนาการวางแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตของผู้เรียน โดยใช้การบูรณาการองค์ความรู้กับหลักคำสอนศาสนาอิสลามในการวางแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและอัตลักษณ์ประเพณีบริบทของพื้นที่ รวมถึงคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนแบบ **Active Learning** มีการร่วมมือและการพัฒนาการสอนระหว่างเพื่อนครู การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ การใช้ระบบฮาลากอฮู (กลุ่มศึกษา) มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเน้นการเสริมสร้างผู้เรียน ด้านความคิด ให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการปรับตัว ให้มีความสามารถในการจัดการวิกฤตและการ

แก้ปัญหา มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง และด้านการเรียนรู้ ให้รู้เท่าทันและมีความฉลาดรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

สอดคล้องกับ Office of the Educational Council (2020) ระบุว่า การจัดการเรียนการสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการสอนที่ผู้สอนรายวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของรายวิชาอื่นเข้าไปในรายวิชาของตนเอง และการสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel Instruction) เป็นการสอนที่มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไป วางแผน การสอนร่วมกันแต่สอนต่างวิชากัน มีการกำหนดหัวเรื่อง การสอนร่วมกันแล้วนำสู่ความคิดรวบยอดร่วมกัน การเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการเชื่อมโยงทั้งสอดแทรกเนื้อหาทักษะกระบวนการ ทักษะปฏิบัติของสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวเรื่องที่ต้องการสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาปัญญาด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับ Kuakul & Wae-useang (2017) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พบว่า ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่คือ ครูที่สอนรายวิชาสามัญจะมีความชำนาญศาสตร์สามัญเพียงอย่างเดียว จึงอาจทำให้ขาดศาสตร์ด้านศาสนา ส่วนครูที่สอนรายวิชาศาสนา (อิสลาม) จะมีความชำนาญศาสตร์ด้านศาสนา อาจจะทำให้ขาดความเชี่ยวชาญด้านสามัญ ดังนั้นการที่ครูมีความชำนาญที่แยกส่วนอย่างชัดเจนดังกล่าว อาจทำให้ขาดการเชื่อมโยงระหว่างรายวิชาศาสนาและสามัญ ในขณะที่ความเป็นจริงแล้วอิสลามส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งทางโลกและทางธรรม ดังนั้น การบูรณาการการสอนรายวิชาศาสนาและสามัญให้อยู่ในก้อนเดียวกัน จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะต้องปฏิบัติ และครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานด้านศาสนาและสามัญ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ทางโลกและทางธรรมได้ จึงทำให้การสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความชัดเจนและบรรลุตามเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

นวัตกรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านความคิด และด้านการเรียนรู้

นวัตกรรมการวัดและประเมินผลเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตเป็นนวัตกรมย่อยของนวัตกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยการพัฒนาการวัดและประเมินผลเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายทั้งที่เป็นแบบทดสอบ และการสังเกตพฤติกรรมจากสภาพการปฏิบัติจริง กำหนดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีส่วนในการเป็นผู้ประเมิน ใช้วิธีการวัดและประเมินผลเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนไม่ใช่การตัดสินผู้เรียน โดยเน้นการเสริมสร้างผู้เรียน ด้านความคิด ให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านการเรียนรู้ ให้สามารถรู้เท่าทันและมีความฉลาดรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

สอดคล้องกับ Phuengngan (2017) ให้ความหมายว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบในการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนตาม

ตัวชี้วัด การนำผลไปพัฒนาผู้เรียน และการเผยแพร่ข้อมูลจากการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ Ministry of Education (2010) กำหนดหลักในการวัดและประเมินผล ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 ระบุว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา เครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียนของผู้เรียนควรมีความหลากหลาย เพราะการวัดผลการเรียนของผู้เรียนบางด้าน เช่น ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ควรใช้เครื่องมือวัดผลหลายแบบประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินผลการเรียน และควรคำนึงถึงภาษา และเวลาให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับชั้นเรียนของผู้เรียนด้วย บางกรณีอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ บางสถานการณ์อาจใช้วิธีการสอบปากเปล่า หรือการใช้แบบทดสอบ ซึ่งเครื่องมือในการวัดและประเมินผลควรมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมและทันสมัยยิ่งขึ้น การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) คือ การประเมินผลที่ใช้วิธีการและ เกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสามารถ และ คุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างเต็มเวลาของกิจกรรมในแต่ละโปรแกรม โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือ สร้างผลงานออกมาเพื่อแสดงตัวอย่างของความรู้และทักษะที่ตนมี ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการประเมินนั้น จะมีลักษณะเหมือน และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าเป็นการทดสอบ และข้อมูลของการ ประเมินผลได้มาจากการเก็บรวบรวมผลงานที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การสังเกต พฤติกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ หน่วยงานในระดับนโยบายในพื้นที่หรือผู้บริหาร การศึกษาในระดับเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียน การบริหารงาน วิชาการ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยเฉพาะคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลก อนาคตที่เน้นการเสริมสร้างผู้เรียน ด้านความคิด ให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิด อย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านการเรียนรู้ ให้สามารถรู้เท่าทันและมีความฉลาดรู้ทาง เทคโนโลยีดิจิทัล และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตที่มีลำดับความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดสองอันดับแรก คือ ด้านความคิด การคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมี วิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านการเรียนรู้ รู้เท่าทันและมีความฉลาดรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อ เสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต เนื่องจากผลการวิจัย

พบว่า ในการบริหารงานวิชาการ ทั้งการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรพัฒนาแนวทางการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตเพื่อเป็นแบบให้แก่ผู้เรียน และมีความสามารถในการจัดการเรียนสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตในผู้เรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Assomadee, M. (2024). *Guidelines for developing assalam network school management based on the concept of good Muslim characteristics*. [Unpublish Master's thesis] Chulalongkorn University. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/4404/>
- Baka, M. & Narongraksakhet, I. (2009). The Status Problems and Guidelines for the Administration of Private Islamic Schools in the Three Southern Border Provinces. *Parichart Journal*, 22(1), 131-139. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/parichartjournal/article/view/70070>
- Carneiro, R., & Draxler, A. (2008). Education for the 21st Century: Lessons and Challenges. *European journal of education*, 43(2), 149-160. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1465-3435.2008.00348.x>
- Crittenden, V., & Peterson, R. A. (2019). Digital disruption The Transdisciplinary Future of Marketing Education. *Journal of Marketing Education*, 41(1), 3-4. <https://doi.org/10.1177/0273475319825534>
- Eryandi, K., & Nuryanto, A. (2020). 21st Century skills of life career skills in productive learning of vocational high school of technical expertise engineering in Yogyakarta City. *American Journal of Educational Research*, 8(7), 480-484. <https://www.sciepub.com/EDUCATION/abstract/12036>
- Foray, D., & Lundvall, B. A. (1998). *The knowledge-based economy: from the economics of knowledge to the learning economy*. The economic impact of knowledge, 115-121. <https://doi.org/10.1016/B978-0-7506-7009-8.50011-2>
- Fua, J., Rahma, Nurlila, R., & Wekke, I. S. (2018). *Strategy of Islamic education in developing character building of environmental students in Indonesia*. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/175/1/012149>
- Griffin, P., McGaw, B., & Care, E. (2012). *Assessment and Teaching of 21st Century Skills*. London: Springer, Dordrecht. <https://s2pnd-matematika.fkip.unpatti.ac.id/wp-content/uploads/2022/10/Assessment-and-Teaching-of-21st-Century-Skills-Methods-and-Approach.pdf>
- Jerald, C. D. (2009). *Defining a 21st century education*: Center for Public education. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=0252e811a5dee8948eb052a1281bbc3486087503>
- Keokul, Y., & Wae-useang, N. (2017). The state and problems of academic administration of private Islamic schools in southern border provinces. *AL-NUR Journal of Graduate*

- School, 12(23), 123-133. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/NUR_YIU/article/view/91521
- Laeheem, K., Baka, D., Tahe, H., & Walee, S. (2019). Action research on maintaining islamic way of behavior of youth in the Three Southern Border Provinces: A case study of Sarong Village, Yarang Sub-district, Khotoom District, Pattani Province. *Parichart Journal*, 32(1), 361-387. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/parichartjournal/article/view/88034>
- Ministry of Education. (2010). *The National Education Act B.E. 2542 and its amendments (No. 2) B.E. 2545 and (No. 3) B.E. 2553*. http://www.bic.moe.go.th/images/stories/5Porobor._2542pdf.pdf
- Office of the Educational Council, Ministry of Education. (2020). *Condition of Thai education 2018/2019, Educational Reform in the Digital Era*. Bangkok: Parbpim Printing. <https://online.fliphtml5.com/wbpvz/ydoe/#p=1>
- Phuengngan, P. (2017). *Guidelines for academic administration of primary schools based on the concept of the integration of the public sector in developing the quality of students*. [Unpublish Master's thesis] Chulalongkorn University. <http://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2017.1008>
- Sari, D. P. (2020). Challenge of learning english from revolution as 21st century learning for communities 5.0. *Acitya Journal of Teaching & Education*, 2(1), 34-41. <https://doi.org/10.30650/ajte.v2i1.280>
- Thothing, J., & Yisunsong, A. (2016). The Status, Problems, and Guidelines for the Administration of Intensive Islamic Studies Curriculum in Government Schools in Songkhla Province. *Al-Hikmah Journal*, 6(12), 121-134. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/HIKMAH/article/view/116352>
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2010). *21st CENTURY SKILLS DISCUSSION PAPER*. Enschede, Netherlands, University of Twente. https://www.21stcenturyskills.nl/download/21_st_century_skills__UT_discussie_paperNL.pdf
- Wachama, M., songmuang, J., Assalihee, M., Boonsuk, Y., & Saithon, S. (2021). Twenty-First Century Desirable Characteristics of Islamic Studies Learners in Thai Private Islamic Schools. *Journal of Information and Learning*, 32(2), 40–50. <https://doi.org/10.14456/jil.2021.9>